

بدون خبرنگار

لحظه‌ها ماندگار نمی‌شود

■ شغل خبرنگاری یکی از مهم ترین و پرچالش ترین مشاغل در دنیای امروز است. خبرنگاران نقش ژرفی در انتقال اطلاعات، آگاهی رسانی به مردم و حتی تأثیر گذاری بر تصمیم گیری های عمومی دارند، اما همان طور که بسیاری از شغل ها، رعایت اصول اخلاقی و شرعی مهم است، در صداقت و انصاف و بی طرفی، حفظ کرامت انسانی، اجتناب از نشر کذب، رعایت استانداردهای علمی، ممنوعیت انتشار اخبار و اطلاعات دروغین، پرهیز از نشر محتوای غیر اخلاقی یا ترویج فساد، حاکمیت بر پوشش اخبار سیاسی و اجتماعی، رعایت حقوق ملیت ها، حفاظت از اسرار و اطلاعات محرمانه و در نهایت حمایت از ملت مستضعف و به صورت کلی حقوق بشر تنها بخش های مهمی است که در وهله اول به ذهن هر خبرنگار می رسد و به عنوان اصول اخلاقی در این فنل باید مدنظر قرار گیرد. در این زمینه مقام معظم رهبری فرمایشاتی روشن کننده دارند [۱] **صفحه ۸**

بررسی چالش‌های یک حرفه پیچیده و دشوار به انگیزه فرار رسیدن ۱۷ مرداد، روز خبرنگار

وقتی همه خبرنگارند چه کسی را باور کنیم؟

جلال خوش چهره، روزنامه نگار پیشکسوت:

خبرنگار

«شریک منصف» مردم و حاکمیت است

دکتر احمد کارخانه، مدرس دانشگاه و روزنامه‌نگار:

جنگ اخیر نشان داد

نیاز به خبرنگاران روایت‌ساز داریم

کامه وزیری، فعال رسانه، سردبیر برنامه های رادیویی
و سخنگوی ستاد بانوان اربعین:

خبرنگاران اربعینی متفاوت‌ترین گزارش زندگی‌شان را ثبت و روایت می‌کنند

نگاہ

حالا کار خبرنگار آسان تر اما سخت تر شده است!

و مسئولانه عمل کرده و جایگاه مهمی در جامعه دارد. در حال حاضر که شبکه‌های متنوع اجتماعی در حال تولید انبوه خبر هستند، جایگاهمان را بازار رقابت می‌هستند، خبرنگار حرفه‌ای باید بحث خبرها را شناسایی و مستندسازی کند. هر چند گاهی شهروند خبرنگار هم مخاطب اعلام کند. هر چند گاهی شهروند حرفه‌ای به درستی ایفای کار کرده و خبری را به جامعه می‌رساند. در حال حاضر نگاه‌های خبری از بسیاری در فضای مجازی فعالیت می‌کنند که محتوای بسیاری از آنها را کاربران در اختیار خبرنگاری ه‌ها قرار می‌دهند. در واقع مفاهای تخصصی مجازی یکی است میان مردم و مسئولان. و مفاهای غیرتخصصی را به مسئولان منتقل کرده و از طرف آنها مطالبه‌ری می‌کند و پاسخ را در اختیار مخاطب قرار می‌دهد؛ در واقع با یک دور و بر نشان می‌دهد که اعتماد عمومی را جلب می‌کند و مسئولان را سعی می‌نماید تلاش می‌کند. این هم‌تین بر طیفه خبرنگار در عصر دیجیتال است. خبرنگار با مهارت‌های چند رسانه‌ای مانند نوشتن، ضبط ویدئو، پادکست و... می‌تواند اخباری معتبر و بدون جانبداری منتشر کند. حالایی که در زمانی در دنیای دیجیتال، خبرنگار حرفه‌ای خبریاز و تحلیل درست داده‌ها و منابع اهمیت دارد. در عصری که هوش مصنوعی می‌تواند با کمی شبیه‌تنب تبدیل به ماشین خبرنگار شود و پروا بر آنکی شیوه خبرنگار باید در این عصر مزین و شایع عمل کرده و با شناخت هوش مصنوعی مرتبط با دنیای خبر داده‌های دقیق و درست را تأیید کند. این روزها به‌دو تکنولوژی به نظر می‌رسد که خبرنگار سهل‌تر شده، اما واقعیت این است که به مراتب شناخت‌تر شده است!

را سمت خود می کشاند. حالا شهروند خبرنگار نقش مهمی دارد. آنها بدون کمک مجوز در هر مکانی قادر به تولید خبر هستند. می توانند اخبار را سریع تر و گوش مخاطب برسانند. فکر کنید یک نقطه از کشور، از باره: با سایل شده است. تا گروه خبر به محل حادثه اعزام شود و خبر رسمی منتشر کند مردم محلی حاضر در آن وقایع، فیلم و عکس های زیادی منتشر می کنند که مخاطب خبر خود خبرنگار هم به آن داده است. این گاهی مشاهدات شهروند خبرنگار می تواند گروه های بزرگی را بر کند. فرض کنید کسی در حال کیفیابی یک شهروند یا سارق را می بیند. او می تواند به آن شهروند یا لحظه را با گوشی ثبت کرده باشد. پلیس می تواند برای ردیابی متخلفان به آن محتوای شخصی استناد کند. البته این شیوه خالی از استثنای نبوده و همیشه هم گهگاهی نیست. افراد می توانند به آن همیشه دسترسی و تفرق دست به تولید محتوا دارند یا به عنوانی به میل خود استفاده کنند. گاهی منبع خبر یکسان است، ولی نوع تحلیل خبر و ارائه آن به مخاطب است که فرق خبر دارد. خوب را مشخص می کند. همه شبکه ها از خود را امتیاز می دهند، ولی آیا همه در دست و اسلای آنطور که وجود دارد مخابره یا آنها را راستی اهداف استفاده می کنند؟ آیا از آن منبع خبر برای تخریب استفاده می کنند یا برای اطلاع رسانی؟ مخاطب به همان شهروند خبرنگار می تواند دست به عمل شخصی داده باشد. بزند، ولی خبرنگار حرفه ای، کارش بر اساس یک اصول مشخص بوده و نظرات و ویدئوهای خودش را اعمال نمی کند. او صرفاً فقط و گوش مخاطب است و آنچه را که هست واقعی منتقل می کند.

زمانی خبرنگار بودن نشانه‌های خاصی داشت. اکثرشان دستگاه ضبط صوت یا رکورد داشتند. با افراد مورد نظر مصاحبه کرده و آنها را از روی

کاست پیاده می کردند و بعد هم دامه روال کار، روز گاری دفتر تحریریه خبر، کمترین تعداد نیروی انسانی را داشت و خلوت ترین نقطه روزنامه با نشریه بود. چون اکثر افراد در حال گزارش نویسی و تولید و تهیه خبر بودند، بعضی روزنامه‌ها مستون ارتباط با تهیه خبر داشتند، نظرات و انتقادات را در آن ستون درج می کردند، سپس خبرنگار می رفت دنبال تأیید یا تکذیب آن مطالبه، خبرنگارها هم وقت دومین و دفترچه یادداشت دنبال شان بود و برای درآوردن منبع یک خبر گاهی باید تمام روز یک روزنامه را زیر و رو می کردند. خبرنگار تنها مرجع تهیه خبر بود و مخاطب نیز به داده‌های مستوایی او اعتماد می کردند. اگر چیزی خوب بود یا خیلی خوب بود و بدو عکس و وی‌لایه حالا اوضاع فرق می کند. قبل از اینکه خبرنگار بخواهد خبری را تنظیم کند، مخاطب تمام اطلاعات خبر را از منابع دیگر دریافت کرده است. دیگر منتظر داده‌های خبرنگار نیست که او را در جریان اطلاعات و اخبار قرار بدهد. نه و قشش را دارد و نه حوصله دست ماندن. با چند کلیک ساده اینها را نیز دارد. منت می آورد، تنوع منابع خبر باعث می شود، مخاطب دست به راستی آزمایی شخصی بزند و منبع را خودش استخراج کند. در حال حاضر شبکه‌های اجتماعی با انتشار سریع اخبار، رتبه منبای خود را تولید مستوای خود را دسری به آن‌ها رساند و به وامبندنی خاصی نیاز

ندارد. دیگری کسی منتظر اخبار دست‌آورد ۲۰۳۰ ساعت ۱۰:۳۰ تلویزیون نمی‌ماند در حال حاضر خبر کسی با خبر گشتی همراه و ثبت و احوال که خودش می‌بیند و ضبط می‌کند آن را بلافاصله با دیگران در شبکه‌های اجتماعی به اشتراک می‌گذارد. متوجه‌امی مختلف با منابع متفاوت و غیر قابل ردیابی کار خبرنگار را سخت می‌کند. آن‌ها حلاله نه تنها در اعتماد از حفظ کند و اخبار درست و دقیق به مخاطب بدهد، بلکه باید داده‌های مختلف را اعتبارسنجی کرده و درست را از اشتباه در اختیار شناسا سازی خبری که منتشر شده است، اما هر گویی یک خبر نگار است. کسی که دسترسی به آنقدر اینترنت و یک گوشی هوشمند داشته باشد می‌تواند تولید خبر کرده و آن را به عنوان منبع خبری روانه شبکه کند. جنگ همچنان با شدت در غزه در جریان است، ولی چیزی که از آنجا تبدیل به کانون خبر کرده و، فیل و عکس‌های غزا که اهالی غزه منتشر می‌کنند و بااشتراک گذاشتن تجارب و دیدهای خود، نگاه جهان

وارد کند. فصول‌ها سریع‌اً برچسب‌هایی به دیگران می‌زنند و حرف‌هایی را منتشر می‌کنند که حتی از صحت‌شان مطمئن نیستند. به قول معروف، «یک کلاغ، چهار کلاغ». خیلی وقت‌ها ما تنها به دلیل شنیدن یک شایعه یا دیدن یک قسمت از زندگی کسی، تمام آن فرد را قضاوت می‌کنیم، بدون آنکه درکی واقعی از حقیقت داشته باشیم.

این حرف‌های پهلانی بود به پهلانه روز خیرنگار تا بنویسیم کمتر در زندگی دیگران سرک بکشیم. چه بسا روی‌آیی که خیلی از افراد در زدوی در پیش گرفتند، خیرنگار، نوعی آگاهی آن را انجام نمی‌دهد. خیرنگار نه قبول است، نه جاسوس. خیرنگار تنها پیگیر حقیقت است و تنها در پی ارائه «خبر»ی است که برای جامعه اهمیت داشته باشد. نه خبری که از داخل خانه مسامیه به گوش ما برسد، نه شایعه‌ای که کسی در میهمانی گفته است. خیرنگار در واقع باید همواره به دنبال حقیقت باشد. چیزی را که شنیده، تأیید می‌کند و در صورت صحت آن را منتشر می‌کند. خیرنگار هیچ‌گاه خبر از را روی دست و گمان منتشر نمی‌کند. او اطلاعاتی است. مانند حدس و مفاهیمی که اخبار را به مردم جامعه می‌رساند. به همین دلیل، مسئولان آن سنسیتیز از هر شغلی، زبان خیرنگار باید به‌خوبی بدانند که هر کلمه‌ای که از آن‌ها خارج می‌شود می‌تواند تأثیری عمیق در ذهن مردم بگذارد.

خبرنگار بر خلاف فضول، برای اطلاع رسانی دقیق و مسئولانه باید تحقیق، منابع معتبر را بررسی و خبرهایی را منتشر کند که برای جامعه مفید باشد. او در نقش یک «واسطه امین» عمل و تلاش می کند تا آنچه را که می گوید، تأثیرات مثبت و آگاهی دهنده‌ای برای مردم داشته باشد.

خبرنگار واقعی به‌دنبال این نیست که زندگی کسی را زیر ذره‌بین بگذارد و او را برای خودش پخته کند. خبرنگار وظیفه‌اش این است که اخبار درست و مفید را بپیدا و به مردم منتقل کند. خبرنگار برای قضاوت به اطلاع عموم برساند، آن را تحقیق و از منابع معتبر بررسی کرده و با قضاوتی آن را تأیید کند. خبرنگار بودن، یعنی به‌دنبال حقیقت رفتن و نه به‌دنبال جنسیتی در زندگی دیگران. خبرنگار باید به آگاهی مردم کمک کند و به شایعات دامن نزند. بنابراین، باید فضول نباشیم؛ باید از پرسیدن سوالات بی‌دلیل و قضاوت‌های عجولانه دست برداریم. با دیگران که در زندگی‌مان، از پشت درهای بسته، زندگی دیگران بیرون نماییم و به‌جای ترویج حقیقت، به‌دنبال حقیقت نباشیم، مانطوری که در قرآن آمده است: «لا تجسسوا» پس سبیل در زندگی دیگران جست نکنیم. همگی می‌توانیم که اخبار درست را منتشر کنیم و نه شایعات بی‌پایه و اساسی!

خودمانی

خبر بگيريم، ولي فضولي نكنيم

«کاکتی؟»، «کی عروسی می کنی؟» و هزاران سؤال دیگر که هیچ کدام به هیچ کس هیچ کمکی نمی کنند، از اینکده فضا را پر از شایعات و گمانه زنی ها کنند. در میان، اگر کسی خلاقی هم مرتکب شود، بلافاصله هر گوشه ای صدای جار زدن به گوش می رسد. «فلاتی این کار رو کرد»، «اون به چیزی گفت»، «منی دونستی فلاتی طلاق گرفته؟» همه اینها باعث می شود که فرهنگ «خبر چینی» و «فضولی» تبدیل معضله بزرگ شود.

رضی از مامانستانه کار از آن کنجکوی هم گذرانیدم. بعد هم زندگانی دیگران شنیدم، فضولی، بعد هم قضاوت و تهرنات تبدیل آن به شایعه و باز گویی در جمع تا مانه‌زنی ها دهان به دهان بچرخد. این هیتمیتور که گوش این و آن می زند «می دوستی؟»، خودشان بگام به وقایع این شایعات فکر نمی کنند. چهره‌های خنوداد بی باق، قافعی، زمیسی وقت‌ها بهیمیم که افرادی شروع می کنند به سوالات بی پایه اساس. «کی عروسی می کنی؟» چرا هنوز بهادر از دست نرسی؟ «به نظر من قافعی خیلی خبیث شده» و از دست پرسش‌ها که هیچ از باطنی به نیازهای واقعی آدمی افراد ندارد. اینگونه سوالات نه تنها فضا را آلوده شایعات می کند، بلکه گونه‌های به فردی که در سوال قرار گرفته فکر نمی کند.

خی افراد جاسوس قامیل و دوست و جمع رفقا هستند. ساسوسی که می خواهد از هر اطلاعاتی که می تواند به دست آورد، برای قضاوت کردن و شیاعه سازی استفاده کند. یکی دیگر از رفتارهای نادرستی که در دنیای روز به وفور مشاهده می شود، بر چسب زدن به افراد است، اینکه کسی را به صرف یک شنیده یا یک اتفاق کوچک در زندگی اش قضاوت کنیم، نه تنها نادرست است، بلکه می تواند آسیب های جدی به روابط انسانی

نیره ساری

«که «چه خبر؟» سوالاتی که هر روز از خود می‌پرسیم، بی‌آنکه بدانیم این پرسش ساده می‌تواند ما را در دام تنگنایوی بی‌دلیل و بی‌جهت زندگانی دیگران بیندازد، چرا که به محض شنیدن هر حرفی، اولین واکنش ما این است که به این و آن رنگ ببویم، «چه خبر؟» و اگر جزئیات به دست نیابیم، بلافاصله از آن به دوستان و آشنایان منتقل می‌شویم. اینطور که بگوییم: «طعمش؟»، «راست می‌گی؟»، «خب حالا بگو دقیقاً چی شد؟» و به این ترتیب، فقط برای یک لحظه فضولی ازمی‌اراضی می‌شود. برای «تاجش» که در قرآن کریم آمده، قیافه‌ای به امر اشاره دارد که انسان‌ها نباید در زندگی دیگران تجسس کنند. این یعنی اینکه هیچ‌کدام از ما حق زندگی آنها پیدا کردن را از راهی شخصی نداریم. زندگی آنها بشویم و پشت درهای بسته‌شان کنکاش کنیم، تجسس و فضولی از همان ابتدا مشکلی است که نه تنها به کسی سودی نمی‌رساند، بلکه روابط انسانی را نیز خدشه‌دار می‌کند. اما اینکه بسیاری از ما به علم یا این خبری سوالات، به صرف تحقیر و سزوشن برخی سوالات از از دیگران می‌پرسیم، چه بسا کافرد، در اصلاً تمایلی به پاسخ برخی سوالات ما نداشته باشد، اما در این امر، امروز، این تجسس‌ها نه تنها در خانواده‌ها و جمعی‌های دوستانه وجود دارد، بلکه در فضای مجازی هم پررنگ‌تر شده‌اند. کافی است کمی در صفحات اینستاگرام یا دیگر شبکه‌های اجتماعی جست‌وجو کنیم تا ببینیم چه دارن در زندگی دیگران تجسس می‌کنن. «چیزهای منی زو؟»، «چرا اینقدر